

Nr 529.

Av fru **Johansson** i Norrköping m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 107, angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående lönegradsplacering för vissa tjänster m. m., ha inom kungl. arbetarskyddsstyrelsen, yrkesinspektionens chefsmyndighet, samtliga byrådirektörer utom byrådirektören för den sociala avdelningen uppflyttats från 31 till 33 lönegraden. Inom yrkesinspektionen ha samtliga inspekterande befattningshavare med teknisk utbildning, ca 100 personer, helt eller delvis placerats i högre lönegrad. De enda tjänster som icke äro med i denna allmänna lönereglering äro de 11 socialinspektörstjänsterna, en på varje yrkesinspektionsdistrikt. Härigenom har den ställning, som det sociala arbetet inom arbetarskyddsstyrelsen och yrkesinspektionen erhållit så sent som 1 januari 1949, omintetgjorts.

Sociala avdelningen inom arbetarskyddsstyrelsen och socialinspektörstjänsterna utgöra en direkt fortsättning av den förutvarande fristående kvinnliga yrkesinspektionen. Vid omorganisationen 1949 samordnades den kvinnliga yrkesinspektionen med den allmänna på så sätt att på varje inspektionsdistrikt stationerades en befattningshavare med uppgift att fullgöra de tillsynsuppgifter, som dittills ankommit på den kvinnliga yrkesinspektionen. Dessa befattningshavare föreslogos få titeln socialinspektörer. Den centrala ledningen av socialinspektörernas allmänsociala arbete anförtroddes åt den sociala avdelningen inom kungl. arbetarskyddsstyrelsen.

Sociala avdelningen inom arbetarskyddsstyrelsen är en fristående avdelning, och dess chef, en byrådirektör, handlägger ärenden direkt under generaldirektören. Enligt 12 § instruktionen för arbetarskyddsstyrelsen skall vad som stadgas angående byråchefers åligganden äga motsvarande tillämpning å cheferna för skogs-, trafik- och sociala avdelningarna, envar med avseende å den avdelning han har att förestå.

Enligt nämnda instruktion har byrådirektören på sociala avdelningen att handlägga ärenden rörande kvinnors och minderårigas användande i arbete, ärenden angående vissa av arbetet eller arbetsförhållandena betingade hygieniska och sociala anordningar, ärenden rörande upplysnings- och

utbildningsverksamhet i sociala frågor, som sammanhånga med arbetet eller de förhållanden varunder detsamma bedrivs samt ärenden rörande hemindustriellt arbete.

Byrådirektören å sociala avdelningen har även att inom styrelsen handlägga ärenden angående socialinspektörernas verksamhet samt att biträda nämnda inspektörer med råd och upplysningar rörande deras tjänstutövning.

Vid ärenden, som tillhöra sociala avdelningens verksamhetsområde, ingår chefen å sociala avdelningen såsom adjungerad ledamot av styrelsen.

Byrådirektören, som skall samordna det sociala arbetet inom yrkesinspektionen och representera utåt och ta initiativ inom det sociala verksamhetsområdet, har en synnerligen krävande arbetsuppgift och har hittills varit placerad i 31 lönegraden i likhet med övriga byrådirektörer inom styrelsen. I propositionen ha som ovan framhållits samtliga övriga byrådirektörer — icke blott de två som i likhet med byrådirektören på sociala avdelningen förestå fristående avdelningar utan även de som äro underställda en byråchef — uppflyttats till 33 lönegraden.

Härigenom har otvivelaktigt en nedvärdering av det allmänsociala arbetet inom arbetarskyddsverket skett.

På grund av de förhållanden, som här påpekats, finna vi det anmärkningsvärt, att man gjort denna skillnad i lönegradshänseende och detta i en tid då ökade krav på sociala åtgärder inom såväl industri- som affärsföretag äro markanta. Det synes oss därför självklart att även byrådirektören på sociala avdelningen uppflyttas till samma lönegrad som övriga byrådirektörer inom arbetarskyddsstyrelsen.

Beträffande socialinspektörstjänsterna anför departementschefen i Kungl. Maj:ts proposition nr 184/1948 s. 107, att det är önskvärt att genom yrkesinspektionens försorg vid sidan av den tekniskt inriktade inspektionen en tillsyn sker också ur mer allmänt social synpunkt.

I socialinspektörens åliggande ingår att ägna uppmärksamhet åt frågor, som angå kvinnliga och minderåriga arbetstagares arbetsförhållanden, att verka för att å eller i närheten av arbetsställe nödiga sociala anordningar vidtagas, att uppmärksamma frågor, som röra trivsel och trevnad å arbetsplatsen samt arbetsmiljöförhållanden, ävensom frågor rörande arbetstagarnas och särskilt de minderårigas bostadsförhållanden, i de fall arbetsgivaren tillhandahåller bostad, att genom råd och anvisningar främja arbetarskyddet inom hemindustriellt arbete samt att verka för utvecklande av personaltjänsten ävensom utbildnings- och studieverksamhet i hygieniska och sociala frågor.

Socialinspektörens sociala verksamhet är av självständig natur. Beträffande detta område skola socialinspektörerna stå under särskild ledning av

arbetarskyddsstyrelsens sociala avdelning och torde därför på distriktet, enligt propositionen, böra intaga en mera fristående ställning än den tekniska personalen. Yrkesinspektören, som är chef för distriktets personal och ansvarig för att den allmänna tillsynstjänsten på tillbörligt sätt fullgöres, skall sörja för erforderlig samordning emellan socialinspektörens verksamhet och tillsynsverksamheten i övrigt.

Förutom tillsynen vid företag inom allmänna yrkesinspektionen har socialinspektören dessutom att samarbeta med samtliga specialinspektörer och inom sitt kompetensområde utöva tillsyn på arbetsplatser inom specialinspektörernas områden.

Vid sidan av rutininspektioner har socialinspektören sålunda att verka för genomförande av de sociala åtgärder som ovan anförts. Arbetet ställer stora krav på initiativ och omdöme, och socialinspektören måste vara orienterad på ett alldeles speciellt sätt i aktuella sociala frågor. Arbetet medför även en icke obetydlig föreläsningsverksamhet.

Socialinspektörerna inplacerades den 1 januari 1949 i 25 lönegraden, således mellan 1:e distriktsingenjör (27 lönegraden) och distriktsingenjör i 24 lönegraden. Genom den nu framlagda propositionen ha 17 distriktsingenjörer placerats i 27 lönegraden, och övriga distriktsingenjörer, vilket i realiteten blir de nyanställda, placerats i 25 lönegraden.

Socialinspektörerna däremot kvarstå i 25 lönegraden och ha sålunda förlorat sin relativa ställning. Härigenom har otvivelaktigt det allmänsociala arbetet även inom yrkesinspektionen avsevärt nedvärderats.

Därest detta arbete i fortsättningen skall kunna bedrivas med framgång, måste socialinspektören få bibehålla sin relativa ställning på distriktet och åtminstone uppflyttas i samma lönegrad som de äldre distriktsingenjörerna, d. v. s. i 27 lönegraden, ty lönegradsplaceringen är dock en värdering av arbetsuppgiften. I samband härmed synes det lämpligt framhålla att inom andra verk likvärdiga tjänster i fältarbete uppflyttats. Sålunda ha i propositionen hemhjälpskonsulenten och daghemskonsulenten i socialstyrelsen uppflyttats från 24 till 27 lönegraden samt en byråinspektör i samma verk från 25 till 27 lönegraden. Ett flertal likvärdiga tjänster inom statsverken ha ännu icke varit föremål för förhandlingar men ligga redan nu bättre till än socialinspektörsbefattningarna. Detta är exempelvis förhållandet med barnavårds- och fattigvårdskonsulenterna, som äro i 26 lönegraden.

Under hänvisning till vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen vid behandling av proposition nr 107 även upptager till behandling byrådirektörens på sociala avdelningen och socialinspektörernas lönegradsplacering och därvid måtte besluta

att byrådirektören på arbetarskyddsstyrelsens sociala avdelning placeras i 33 lönegraden och
att socialinspektörerna inom yrkesinspektionen placeras i 27 lönegraden.

Stockholm den 1 april 1952.

Elsa Johansson. *Lena Renström-Ingenäs.* *Ellen Svedberg.*

Hildur Nygren. *Disa Västberg.* *Eivor Wallin.*

Margit Vinge. *Helga Sjöstrand.*

Instämmer i motionen i den del som gäller byrådirektören på arbetarskyddsstyrelsens sociala avdelning.

Olivia Nordgren.
